

REPUBLIKA HRVATSKA
Hrvatski sabor

Zbornik najboljih radova
učenika 8. razreda
osnovnih škola na zadanu temu:

**“TRIDESET GODINA
HRVATSKE NEOVISNOSTI”**

alternativno

**“TRIDESET GODINA
OD PROGLAŠENJA
SAMOSTALNE I SUVERENE
REPUBLIKE HRVATSKE”**

Zbornik najboljih radova učenika 8. razreda na zadanu temu:

„Trideset godina hrvatske neovisnosti“

alternativno

„Trideset godina od proglašenja samostalne i suverene
Republike Hrvatske“

Sadržaj

NAGRAĐENI RADOVI U KATEGORIJI ESEJA/RASPRAVLJAČKOG TEKSTA:	1
1. MJESTO:	1
Učenica: Nikol Vaclavek	1
2. MJESTO:	3
Učenica: Lorena Turk	3
3. MJESTO:	4
Učenica: Ana Roso	4
NAGRAĐENI RADOVI U KATEGORIJI ZASTUPNIČKOG GOVORA:	5
1. MJESTO:	5
Učenica: Lucija Geržinić	5
2. MJESTO:	8
Učenica: Meri Marković	8
3. MJESTO:	10
Učenica: Vanja Kos	10
POHVALJENI UČENIČKI RADOVI:	12
Učenica: Dora Banovec	12
Učenica: Leonarda Marodi	14
Učenik: Viktor Čandrlić Jajaš	16

NAGRAĐENI RADOVI U KATEGORIJI ESEJA/RASPRAVLJAČKOG TEKSTA:

1. MJESTO:

Učenica: Nikol Vaclavek

Naziv i adresa škole: Osnovna škola Sirač, Vladimira Nazora 10, 43 451 Sirač

Nastavnica – mentorica: Danijela Štefan, prof. mentor povijesti

Sretna sam što živim u ovoj prekrasnoj, Bogom danoj zemlji. Ponosim se njezinom slavnom prošlošću o kojoj učim u školi, ponosna sam na njezine prirodne ljepote, dičim se dobrotom njezinih ljudi. Volim te, jedina Domovino. Smijem se s tobom kad si sretna i plačem s tobom kad si tužna. Znam da je tvoj put k stjecanju neovisnosti bio dug i trnovit, posut krvavim stopama onih koji su te silno voljeli i zaliven suzama onih koji su oplakivali krvave stope kojima su otišli njihovi najmiliji.

Ponosna sam na datum 25. lipnja 1991. godine, kada je Hrvatski sabor donio Ustavnu odluku o suverenosti i samostalnosti Republike Hrvatske. Pričali mi moji stariji i o prvim demokratskim izborima kada je hrvatski narod slobodno izraženom voljom potvrdio svoju odlučnost za uspostavu Republike Hrvatske kao suverene države. Velik je to događaj i velika obljetnica. Domovino, čestitam ti. I opet, Tobom se ponosim.

Stoljećima je na ovom prostoru hrvatski narod branio svoju državu, pa tako i kulturu. Hrvati su bili pod vlašću mnogih hrvatskih vladara no bili su i pod vlašću mnogih stranih vladara i pod utjecajem mnogih naroda. Hrvatska je u povijesti gubila veliki dio svog teritorija, ali Hrvatska i hrvatski narod su i u najtežim povijesnim trenucima sačuvali svoj identitet, svoj jezik, svoju kulturu, čitavo svoje biće. Gazili nas Franci, Ugri, Osmanlije i još poneki, ali ostali smo moćne stijene, jer vrijedilo je boriti se za te, Domovino i za tvoju državnost.

Hrvatska je sačuvala svoju državnu suverenost posebice unutar Habsburške Monarhije sve do njezinog raspada koji se dogodio 1918. godine. Nakon ukidanja državnih veza s Austrijom i Ugarskom, Hrvatska se uključila u novostvorenu Kraljevinu Srba, Hrvata i Slovenaca (kasniju Jugoslaviju). Srpski nacionalni pokret potkraj 1980. godine pod vodstvom Slobodana Miloševića, nastojao je preurediti Jugoslaviju u formalno federalnu, ali centralistički uređenu državu. Tada se Savez komunista Hrvatske odlučio za demokratizaciju sustava, što je potaknulo nastajanje neovisnih političkih inicijativa. Kada je Hrvatska uvidjela da federativno uređena Jugoslavija ne omogućuje rješavanje državno-političke i gospodarske krize i da SFRJ krši ljudska prava, prava nacionalnih manjina i prava federativnih jedinica, Republika Hrvatska se odlučila da želi postati suverena i samostalna država.

U vrijeme kada je Kraljevina Hrvatska bila udružena s drugim državama, Hrvatski sabor očuvao je predaje o hrvatskom povijesnom pravu i održao hrvatsku državnu samostalnost tijekom sveukupne povijesti. Republika Hrvatska nije mogla zaštititi svoje političke, gospodarske, kulturne i ine interese tijekom nametnutoga centralističkog i totalitarnog sustava SFRJ te je zbog toga sve više jačala želja za razdruživanjem iz jugoslavenske državne zajednice.

Prvi demokratski izabrani Hrvatski sabor utemeljen je 30. svibnja 1990. godine. Tada, nakon dugo godina i raznolikih režima koji su svojom prisilom ili duhovnom obmanom tjerali hrvatski narod na sam rub opstanka, Hrvati su stekli pravo da budu svoj na svome, da djeluju na crti vlastitih interesa, a ne unutar nametnutog zajedništva. U Republici Hrvatskoj vrijede i na snazi su samo zakoni koje je donio Hrvatski sabor.

Republika Hrvatska je demokratska, pravna i socijalna država. Najveće vrednote ustavnog poretka su nacionalna ravnopravnost, sloboda, jednakost, socijalna pravda, mirotvorstvo, poštivanje prava čovjeka, pluralizam i nepovredivost vlasništva, očuvanje prirode i čovjekova okoliša.

Republika Hrvatska svim nacionalnim manjinama koje žive na njezinu tlu jamči poštivanje svih ljudskih prava, osobito njegovanja nacionalnog jezika i kulture te štiti prava i interese svojih državljana bez obzira na vjersku, etničku i rasnu pripadnost. Multietničnost i multikulturalnost živim i ja, u mojoj maloj sredini, u mom dragom selu Siraču, s mojim prijateljima Austrijancima, Česima, Srbima. Hvala ti što si mi to omogućila, Domovino.

Hrvatska se srcem voli. Njezina se državnost poštuje i cijeni s iskrenim divljenjem jer se mukom do iste došlo.

Smatram da je jako bitno prisjećati se bitnih događaja iz naše povijesti. Mislim da je Hrvatski sabor bio vrlo značajan u proglašenju nezavisnosti Republike Hrvatske i u donošenju Ustavne odluke o suverenosti i samostalnosti Republike Hrvatske te smatram da je Hrvatski sabor danas jako bitan u Republici Hrvatskoj. Osigurava nam donošenje i provedbu zakona, a bitno je da živimo u pravnom poretku jer to zaslužujemo i to tako biti mora.

Živjet ćeš, Domovino. Neće nestati tvoje državnosti jer ima nas, mladih ljudi, koji će na svojim krilima iznijeti Tebe i pomoći ti da se vineš u vrh europskih zemalja, gdje si se prema sposobnostima i kapacitetima svojih ljudi već odavno i trebala nalaziti.

Domovino, ponosna sam na te.

2. MJESTO:

Učenica: Lorena Turk

Naziv i adresa škole: Osnovna škola Zorke Sever, Kolodvorska 36, 44 317 Popovača

Nastavnica – mentorica: Natalija Budetić, prof. povijesti i geografije

Kao malu me, prolazeći pokraj zgrade Hrvatskoga sabora, uvijek zanimalo što se tamo događa. Roditelji su mi pokušali objasniti da se tamo odlučuje o važnim pitanjima političkog, gospodarskog te kulturnog života naše zemlje kako bi svima nama bilo bolje. Hrvatski sabor je nositelj zakonodavne vlasti u Republici Hrvatskoj. Povijest njegova djelovanja kreće već od 9. travnja 1273. godine kada je održan prvi poznati sabor sa sačuvanim zapisnikom i zaključcima - *Opći sabor čitave kraljevine Slavonije*. Dugo smo stoljeća čekali svoju državu i njezinu samostalnost. Krajem 20. stoljeća to smo konačno i dočekali. Koliko je samo vremena prošlo, kolike su generacije to nestrpljivo čekale i žarko priželjkivale... A mi sada ponosno šecemo pored iste te zgrade velikoga značenja i srce nam je puno. Rado bih zavirila u unutrašnjost spomenutog tijela i prošetala se crvenim tepisima. Prošlost je rekla svoje i nije bilo lako, ali danas se samo možemo prisjećati kako je teško bilo ostvariti snove mnogih koji su to priželjkivali više od svega.

Evo čitam tako zadubljena u hrpu papira kako je Sabor u razdoblju od 1947. do 1990. godine u svim ustavnim tekstovima označavan kao najviše tijelo državne vlasti, no Sabor to praktično nije bio. Puno smo nepravde pretrpjeli tijekom burne povijesti... Trebalo je to prebroditi, ali se na kraju sve isplatilo. Moji roditelji i danas mi često govore: „Uči, upornost se isplati.“ Nadalje, prvi je saziv Sabora Republike Hrvatske konstituiran 30. svibnja 1990. godine u Zagrebu i to nakon prvih višestranačkih izbora. Time započinju novija hrvatska povijest i osamostaljivanje Hrvatske. Dr. Franjo Tuđman je tada održao govor gdje se zahvalio svima koji su glasali za njega. Također je istaknuo prve zadaće Hrvatskoga sabora te je zamolio građane za strpljenje i razumijevanje. Glavne su zadaće bile: novi ustav Hrvatske (uključivanje najpoznatijih političkih i znanstvenih ljudi u ustavnu komisiju, demokratska vladavina), novi položaj Republike Hrvatske u Jugoslaviji, uključivanje Hrvatske u Europsku uniju, ostvarivanje pravne države i modernizacija uprave, uvođenje demokracijskog duha i prestanak podjele građana na bitne i manje bitne, promjene u vlasničkim odnosima i gospodarstvu, sprječavanje odlaska Hrvata u svijet, vraćanje Hrvata u Republiku Hrvatsku, promjene u javnim službama, moralna obnova, vraćanje tradicija te prestanak omalovažavanja školstva i obiteljskog odgoja. Sabor 25. lipnja 1991. godine donosi *Deklaraciju o proglašenju suverene i samostalne Republike Hrvatske*. U kolovozu je 1992. godine, na neposrednim izborima, dr. Franjo Tuđman postao predsjednikom Republike Hrvatske kojemu možemo zahvaliti na tome što danas imamo slobodnu Hrvatsku. Svoju je dužnost obavljao sve do smrti 1999. godine.

Nadam se da će u Hrvatskoj biti mjesta za sve nas mlade koji želimo ostati ovdje, da će ono „sutra“ svakako biti bolje i perspektivnije od onoga „danas“, da ćemo jednoga dana moći osnovati svoje obitelji te uživati u rodnome kraju, šetajući našom zemljom ponosni što ju imamo jer Hrvatska je jedna i jedina.

3. MJESTO:

Učenica: Ana Roso

Naziv i adresa škole: Osnovna škola Bijaći, Vodovodna ulica 2, 21 216 Kaštel Novi

Nastavnica – mentorica:

Mirela Carev Žnidarec, mag. educ. philol. croat. et mag. educ. museo.

Kroz cijelu hrvatsku povijest Hrvatski sabor ima ulogu održavanja i razvijanja državotvorne misli o povijesnom pravu hrvatskoga naroda na punu državnu suverenost, što se prvi put dogodilo u 7. stoljeću kada je stvorena hrvatska kneževina. Okuplja se svjetovna i crkvena vlast koje su raspravljale o pitanjima poput plaćanja poreza, uređenja posjeda i crkvenim pitanjima. Prvi poznati Sabor sa sačuvanim zapisnikom i zaključcima održao se 19. 4. 1273. u Zagrebu. Ivan Kukuljević Sakcinski 1843. godine drži prvi cjeloviti govor na hrvatskom jeziku u Hrvatskom saboru dok je 1847. godine hrvatski jezik proglašen službenim jezikom. Istaknula bih 1848. godinu kada su se prvi puta saborski poslanici birali putem izbora, a ne iz staleža. U novijoj hrvatskoj povijesti ističe se 1990. godina kada su provedeni prvi demokratski višestranački izbori.

Hrvatski sabor predstavničko je tijelo građana i nositelj zakonodavne vlasti u Republici Hrvatskoj. Postojanje Sabora od iznimne je važnosti, jer Sabor upravlja našom državom. U središtu njegove uloge je odlučivanje o donošenju i promjeni Ustava Republike Hrvatske, dokumenta na kojem počiva naša država, odlučuje o ratu i miru, raspisuje referendum i obavlja druge poslove utvrđene Ustavom. Dana 25. lipnja 1991. godine Hrvatski sabor je donio najvažniju odluku u povijesti svoga postojanja, Ustavnu odluku o suverenosti i samostalnosti Republike Hrvatske i Deklaraciju o proglašenju suverene i samostalne Republike Hrvatske. Riječi koje je tada izrekao prvi predsjednik Sabora dr. Žarko Domljan: „Rođena je država Hrvatska. Neka joj je dug i sretan život!“ zapisane su u srcima svih nas, vječno. Kako bismo razumjeli vlastiti identitet, moramo znati i razumjeti svoju povijest. Razumijevajući i promišljajući o vlastitoj povijesti shvaćam da smo kao narod oduvijek težili ka samostalnosti i suverenoj državi koja je ostvarena unatrag 30 godina. Nažalost, ostvarena je u krvi i životima mnogih koji danas nisu među nama. Domovinski rat bio je izravna posljedica rođenja Republike Hrvatske. Započinje žestoka agresija na moju domovinu koja je iz toga rata izašla kao pobjednica. Stvaranje Republike Hrvatske kroz njenu povijest ne možemo zamisliti bez postojanja Hrvatskog sabora. Institucija koja je oblikovala, usmjeravala, vodila i štitila naše interese tijesno i neodvojivo je vezana uz ideju o samostalnoj i suverenoj državi. Hrvatski sabor mjesto je demokratskog odlučivanja o pitanjima važnim za hrvatski narod.

Hrvatski sabor, kroz svoju povijest postojanja, imao je jako veliku i ozbiljnu zadaću očuvanja samostalnosti i jedinstvenosti Republike Hrvatske. Tu zadaću je ostvario uz ljude kao što je naš prvi predsjednik dr. Franjo Tuđman koji su poštovali i cijenili svoj hrvatski jezik i hrvatski narod te nas vodili u Domovinskom ratu za samostalnu državu. Samostalnost smo obranili, nažalost, u danku mnogih ljudskih života, zato danas živimo u blagodatima slobode i demokracije koje osigurava Hrvatski sabor. Ponosna sam jer sam dio hrvatskoga naroda i te naše bogate povijesti, nasljednica iznimnih pojedinaca koji su nas predvodili i predvode u bolje sutra.

NAGRAĐENI RADOVI U KATEGORIJI ZASTUPNIČKOG GOVORA:

1. MJESTO:

Učenica: Lucija Geržinić

Naziv i adresa škole: Osnovna škola Jože Šurana Višnjan – PŠ Vižinada, Vižinada 48a, 52 447 Vižinada-Visinada

Nastavnik – mentor: Valter Baldaš, prof. povijesti i geografije

Poštovani predsjedniče Hrvatskoga sabora, potpredsjednici i zastupnici,

s posebnim zadovoljstvom obraćam vam se danas u ime svih djevojčica i dječaka naše predivne domovine. Odgojena sam na istarskoj zemlji, između trsova vinove loze i stabala maslina. Svoje sam prve korake učinila na livadama prepunim cvijeća. Obrazujem se u školi koja nas uči razmišljati, govoriti i stvarati, potiče nas na kreativnost i na sudjelovanje u svim aktivnostima naše zajednice, uči nas o povijesti, o baštini, o jeziku, uči nas govoriti strane jezike. Rođena sam pod sretnom zvijezdom. Jesu li sva djeca u Hrvatskoj rođena pod sretnom zvijezdom?

Potaknuta sam na razmišljanje o povijesnom putu svoje voljene domovine. Je li ona rođena pod sretnom zvijezdom? Jesu li njezini putevi bili jedini putevi ili su postojali neki drugi, lakši? Moja je domovina puno plakala. Moju su domovinu čupali, dijelili je, moju su domovinu ubijali. Potaknuta sam i dobila sam priliku čestitati vam spomen na dan 25. lipnja 1991. Prije 30 godina Hrvatski sabor donio je Ustavnu odluku o suverenosti i samostalnosti Republike Hrvatske. Bila je to povijesna odluka kojom se pokrenuo postupak razdruživanja od ostalih jugoslavenskih republika. Bila je to volja građana Republike Hrvatske iskazana na referendumu održanom 19. svibnja 1991. godine. Volim povijest. Volim slike koje mi se pred očima vrte slušajući mojega učitelja. Koliko je uspona i padova imala moja zemlja.

Danas je veliki i važan dan za vas. Prošlo je 30 godina. Ja se tada nisam ni rodila, moji su roditelji tada bili djeca. Sjećaju se veselja, ponosa i sreće. Dobili su svoju domovinu, samo svoju i naučili su nas voljeti je. Je li netko od vas tada sjedio na ovim zastupničkim mjestima? Godine lete, i vi se mijenjate, vrijeme dovodi neke nove ljude, narod bira neke nove zastupnike. Narod vas bira. Jeste li svjesni, poštovani zastupnici, da ovdje sjedite voljom naroda? U govoru Stjepana Radića u Saboru 24. studenoga 1918., tadašnji su zastupnici mogli čuti njegovu misao: „Najstrašnija je stvar, najveći je grijeh i najveća politička pogreška svoj rođeni narod stavljati pred gotove činjenice, to jest voditi politiku po gospodskoj svojoj voljici, bez naroda i protiv naroda.“ Birani ste da budete ovdje za narod.

U bogatoj povijesti hrvatske državnosti, uloga Sabora uvijek je bila ista – da štiti interese naroda. Sve što se važno dogodilo u našoj prošlosti, bilo u politici, gospodarstvu, kulturi ili vjerskom životu, dogodilo se na/u Saboru, od srednjovjekovne do suvremene Hrvatske. Primjer iz moje Istre: na Rižanskom saboru, daleke 804. godine, istarski Hrvati zahtijevali su od nove franačke vlasti da poštuje njihova starosjedilačka prava u odnosu na došljake. I nakon što je Hrvatsko Kraljevstvo povezano personalnom unijom s Ugarskom (1102. - 1526.), a potom s habsburškom krunom (1527. - 1918.), Hrvatski sabor i hrvatski ban bili su nositelji nacionalnog suvereniteta i branitelji

državnosti Trojedne kraljevine Hrvatske, Dalmacije i Slavonije, i onda kad su one bile teritorijalno razjedinjene.

Koliko se je ova naša mala zemlja izmučila za svoju neovisnost! Koliko je truda uloženo da ona postane svoja. Prisjetimo se samo velikoga dana u Saboru, 2. svibnja 1843., kada je u svom govoru Ivan Kukuljević Sakcinski rekao: „Još ne zna veća strana naroda našega, kakova je to višnja slast i milina svojim prirodjenim materinskim jezikom govoriti moći i smeti, to samo on iskreno čutiti može, koj je duže vremena medju tuđjimi narodi u tuđjih daržavah stanovati i živiti morao.“ Bila je to prekretnica u povijesti razvoja hrvatske nacionalne svijesti. Na Kukuljevićev prijedlog, Hrvatski je sabor 1847. donio zaključak o uvođenju hrvatskoga jezika kao službenoga jezika.

Sve se važno događa ovdje, na ovome mjestu. Sretna sam da u svojoj suverenoj državi mogu i smijem govoriti, razmišljati, iznositi svoje strahove i sumnje. Pitam vas ponovo – jesu li sva djeca u Hrvatskoj rođena pod sretnom zvijezdom, bez obzira na nacionalnost, spol i vjeru, bez obzira na to u kojim krajevima ove prelijepa zemlje žive? Cijenimo li ono što danas imamo? Pitala bih vas, jer ja Domovinski rat nisam osjetila, o njemu sam samo slušala, osjećala ga putem medija, jesmo li svakoga trenutka svjesni da je naša domovina izgrađena na temeljima koji su natopljeni krvlju hrvatskih branitelja, suzama brojnih majki koje su darovale ovoj zemlji živote svojih sinova, braće i muževa. Osmišćam sam. Puno sam ove godine učila o logorima smrti. Dotakle su me sudbine ljudi i djece. Koliko ratova, koliko podjela, koliko mržnje! A iza svega toga krije se samo napaćena zemlja koja je uvijek tu. Ista. Naša. Kako li je njoj slušati sve to? Kako li je njoj gledati kako se uništava nacionalno bogatstvo, kako se iskorištavaju gospodarski izvori, kako propadaju brojne tvornice i tvrtke koje su hranile njezinu djecu, kako njezino stanovništvo pati na rubu siromaštva, bez posla i bez budućnosti, kako njezini ljudi odlaze daleko u neke druge zemlje gdje se ne govori hrvatski jezik. Ali se živi Hrvatska i pati se za njom. Učili smo kako iščitavati demografske podatke iz različitih grafova. I mi mali vidimo kako se one linije kreću. Razmišljamo. Često nas učitelj pita što bismo mi učinili da poboljšamo demografsku sliku u našoj zemlji. Sjetim se onda Mahatme Gandhija, koji je rekao da „budemo ona promjena koju želimo vidjeti u svijetu“. Vi ste oni koji krojite naše sudbine. Ovdje, na ovome mjestu, događaju se promjene. Mijenjajte ovaj svijet misleći na one koji su vas ovdje doveli! Mislite na svu djecu ove zemlje. Prvi hrvatski predsjednik, Franjo Tuđman u Saboru je 30. svibnja 1990. godine rekao: „Svi mi zajedno moramo, naime, biti prožeti sviješću da od svoje Hrvatske ne možemo očekivati više negoli što sami pridonesemo njezinu boljitku, da bi plodove svoga rada mogli uživati i mi sami, i naša djeca, i djeca naše djece.“

Možda niste svjesni da vas baš neko dijete promatra. Ja vas promatram. Moja generacija vas promatra u godinama koje su za nas iznimno teške. Izolirani, odsječeni od svih radosti druženja, dijeljenja, zagrljaja, suočeni sa strahovima svojih roditelja za ono što dolazi sutra, mi se još uvijek smijemo. Imamo svoju voljenu zemlju kojoj se cijeli svijet divi. Zna li svijet koliko se je ona napatila? Znaju li ti ljudi koliko je krvi proliveno? Zna li vi kakvoj zemlji služite? Cijenimo li mi svi zajedno sve ovo što nam je ova zemlja dala?

U doba epidemije uzrokovane virusom COVID-19 više smo boravili sa svojim obiteljima, vratili smo se jedni drugima, više smo čitali, gledali filmove, više smo boravili u prirodi. Više smo razmišljali. Trebale su se dogoditi velike katastrofe da shvatimo da su ljudski životi najvažniji i da je svaka naša odluka važna jer ne znamo koja će vrata otvoriti.

Poštovani predsjedniče Hrvatskoga sabora, potpredsjednici i zastupnici, nisam dovoljno zrela da donosim odluke za ovu zemlju, to morate činiti vi, ali sam dovoljno zrela da mogu prepoznati sretnu djecu. I gladnu djecu. I zaboravljenu djecu. Jesu li sva djeca u Hrvatskoj rođena pod sretnom zvijezdom?

Čuvajte našu Hrvatsku od nejednakosti. Ja bih da svi možemo reći da smo rođeni pod sretnom hrvatskom zvijezdom.

Hvala vam na pažnji!

2. MJESTO:

Učenica: Meri Marković

Naziv i adresa škole: Osnovna škola Vežica, Kvaternikova 49, 51 000 Rijeka

Nastavnica – mentorica: Gordana Frol, prof. povijesti

Poštovani gospodine predsjedniče Hrvatskoga sabora, uvaženi zastupnici,

srdačno vas pozdravljam!

Ja sam Meri Marković, kći sam hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata i posebna mi je čast govoriti danas u Hrvatskom saboru kada obilježavamo 30 godina od proglašenja samostalne i suverene Republike Hrvatske. Put kojim je prošla Hrvatska do ostvarenja samostalnosti nije bio nimalo lak. Treba se prisjetiti slavne hrvatske prošlosti i tisućljetnog sna, koji su sanjali Hrvati vođeni težnjom za slobodom, vjerom u budućnost i opstojnost Hrvatske.

Temelji hrvatske državnosti i pravo hrvatskog naroda na samostalnu državu stečeni su već u 7. stoljeću. Povijesni put Hrvatske od srednjeg vijeka pa do povijesne odluke o proglašenju samostalnosti koncem XX. stoljeća trnovit je put protkan vjerom u budućnost. Nalazeći se između različitih političkih, gospodarskih i kulturnih interesa unutar raznih državno-pravnih zajednica, Hrvati su uvijek čuvali svoju samobitnost, a Hrvatski sabor je očuvao povijesno pravo hrvatskog naroda na državnost.

Prvi demokratski izbori 1990. godine potvrdili su želju hrvatskih građana za stvaranjem samostalne države. Temeljem izbornih rezultata konstituiran je 30. svibnja 1990. godine prvi višestranački Sabor čime je prestala komunistička vlast u Hrvatskoj i otvoren je put stvaranju samostalne i demokratske Hrvatske. U prosincu je Hrvatski sabor donio Ustav Republike Hrvatske kojim se Hrvatska oblikuje kao suverena i demokratska država u kojoj se osiguravaju ravnopravnost, slobode i prava čovjeka i državljanina te promiče njihov gospodarski i kulturni napredak i socijalno blagostanje.

Referendum koji je održan 19. svibnja 1991. godine potvrdio je odlučnost građana Hrvatske za stvaranjem samostalne države. Volju hrvatskih građana potvrdio je Hrvatski sabor 25. lipnja 1991. godine donoseći povijesnu Ustavnu odluku o suverenosti i samostalnosti Republike Hrvatske i Deklaraciju o proglašenju suverene i samostalne Republike Hrvatske. Prema Ustavnoj odluci započeo je proces razdruživanja od drugih republika i od SFRJ te se pokreće postupak za međunarodno priznanje Republike Hrvatske.

U jesen 1991. godine ratni plamen širio se Hrvatskom. Zbog zračnih napada 8. listopada 1991. godine sjednica Hrvatskoga sabora nije održana u Sabornici. Na toj je sjednici donesena Odluka o raskidu svih državnopravnih veza Republike Hrvatske s bivšom državom SFRJ. Pred Hrvatskom je bio put pobjede.

Uloga i značaj Hrvatskoga sabora u povijesti bila je jako važna. Polazeći od povijesnih činjenica zaključujem da je Sabor zaslužan za očuvanje hrvatske državnosti tijekom mnogih stoljeća. Ovo je prigoda da se zahvalim svim Hrvatima i Hrvatima, građanima i građankama koji su doprinijeli borbi za samostalnost Hrvatske. Posebno prvom predsjedniku samostalne i neovisne Hrvatske dr.

Franji Tuđmanu, prvom predsjedniku Hrvatskoga sabora dr. Žarku Domljanu, hvala hrvatskim braniteljima i invalidima koji su se nesebično borili za domovinu. Odajem počast svim poginulim hrvatskim braniteljima koji su nošeni tisućljetnim snom položili život za domovinu.

Hvala i mom tati koji me naučio kako se voli i poštuje domovina.

Neka nam vječno živi samostalna i suverena Republika Hrvatska!

3. MJESTO:

Učenica: Vanja Kos

Naziv i adresa škole: Osnovna škola Augusta Šenoje, Selska cesta 95, 10 000 Zagreb

Nastavnica – mentorica: Marjanca Ladika, prof. povijesti i geografije

Poštovani predsjedniče Sabora gospodine Jandrokoviću, potpredsjednici i saborski zastupnici, iznimna mi je čast što sam danas ovdje i što otvaram raspravu u znak sjećanja na 30 godina hrvatske neovisnosti. Prije svega podsjetit ću vas koliko ste važni u mom životu, kao i u životima svih onih koje sada predstavljam.

Također vas podsjećam da je za vrijeme Domovinskog rata Sabor imao veliku ulogu u donošenju strategije obrane Republike Hrvatske, predstavljao je volju hrvatskih građana da žive u miru i u jednoj drugačijoj zemlji nego što je bila dotad. Sabor je pozivao građane da štite temeljne vrijednosti i dostojanstvo hrvatskoga naroda.

Prisjetimo se da se hrvatski narod 19. svibnja 1991. godine izjašnjava na referendumu kako želi samostalnu, suverenu i demokratsku državu. Želi sačuvati vlastiti identitet, tradiciju, kulturu, kao i predaju od narodnih vladara, kneževa, banova za sve generacije. Želi slobodu, jednakost, nacionalnu ravnopravnost, mir, socijalnu pravdu, poštivanje demokratskih prava.

25. lipnja 1991. godine Sabor donosi odluku kojom se Republika Hrvatska proglašava suverenom samostalnom državom. Razdružuje se od drugih republika SFRJ-a i pokreće postupak za međunarodno priznanje. Prihvaća načela Pariške povelje dajući svojim državljanima nacionalna i temeljna prava i slobode čovjeka.

Tadašnja vlast na čelu s doktorom Franjom Tuđmanom spremna je na sve dogovore koji će biti u interesu naroda te će osigurati siguran život svih građana.

U ovih 30 godina Republika Hrvatska jamčila je svim narodima poštivanje slobode izražavanja, ljudskih prava, njegovanje nacionalnog jezika i kulture. U ovoj zemlji stavljeno je do znanja da tu pripadate, da se možete ostvarivati i stvarati, da nije važno koje ste vjere, boje kože, jeste li samci ili obiteljski ljudi.

Naše rijeke, jezera, more i naše nebo odišu slobodom u ovih trideset godina. Oni koji su vodili našu zemlju očuvali su prirodu i sva bogatstva lijepa naše zemlje te prenosili svijetu što je to posebno što mi imamo. Davali su sve od sebe da gospodarstvo, pravni i politički odnosi napreduju i budu zaštićeni. Da nema razlika među djecom, odraslima, spolovima, obrazovanima i neobrazovanima, doktorima znanosti i vrijednim seljacima koji oru grudu naše zemlje da bi svi mi, koji smo jednaki pod ovim nebom, imali hrane. Ovdje važe zakoni po volji naroda koje je donio Sabor Republike Hrvatske. Zato ga trebamo poštivati, štiti te uvažavati, kako prije tako i ubuduće.

Ukoliko malo zalutamo vođeni osobnim interesom i zaboravimo da smo jedan narod, vratimo se na put, želju, riječi ljudi koji su stvarali ovu državu. Kao što vjernik vjeruje u Boga, tako onaj koji voli svoj dom, vjeruje u svoju zemlju.

Poštovani predsjedniče Jandrokoviću i svi vi koji zastupate interese, želje nas po godinama malih ljudi, molim vas da, kad god imate priliku, pjevate riječi naše himne i u skladu s njezinim riječima

donosite i dopunjavate zakone. Molim vas to zato da bi u budućnosti netko kao ja - osmašica koja se sprema za budućnost - povodom pedeset godina hrvatske neovisnosti napisao esej sličan mome, o tome kako smo svi zajedno uspjeli sačuvati zemlju koju volimo i kako je 25. lipnja 1991. u sabornici rekao doktor Žarko Domljan: „Rođena je država Hrvatska. Neka joj je dug i sretan život.“ Neka tako i ostane. VJERUJEM U VAS.

POHVALJENI UČENIČKI RADOVI:

Učenica: Dora Banovec

Naziv i adresa škole: Osnovna škola Dragutina Domjanića, Ulica Ivana Gundulića 2,
10 380 Sveti Ivan Zelina

Nastavnica – mentorica: Marija Ujlaki, prof. povijesti

Trideset godina od proglašenja samostalne i suverene Republike Hrvatske

Hrvati od doseljenja teže stvaranju samostalne države. U VII. stoljeću stvaramo prve kneževine i u njima nastojimo očuvati svoju samobitnost. Od početka pa sve do neovisne i suverene Republike Hrvatske temeljne odluke za državu donosi Hrvatski sabor. Tijekom naše duge povijesti, ponekad smo dobrovoljno, a ponekad silom prilika ulazili u državne zajednice. U njima smo bili izloženi mađarizaciji i germanizaciji, apsolutizmu i centralizmu, komunističkoj, fašističkoj i monarhističkoj diktaturi te velikosrpskoj hegemoniji. Nakon što smo nebrojeno puta prošli kroz sukobe, revolucije i ratove stvorili smo neovisnu i suverenu Hrvatsku. Je li to početak ili kraj našega puta?

Prilikom ulaska u zajedničke države Hrvatski sabor brinuo je o očuvanju hrvatske posebnosti i da se u tim državama ne krše hrvatska prava. Kraj Prvoga svjetskoga rata navijestio je konačni raspad Austro-Ugarske što Hrvatska koristi te prekida sve državno-pravne veze s Austro-Ugarskom i stupa u Državu Slovenaca, Hrvata i Srba. Zatim Narodno vijeće Slovenaca, Hrvata i Srba donosi odluku da je Država SHS voljna ujediniti se s Kraljevinom Srbijom. Na sjednici Narodnog vijeća Stjepan Radić je rekao: „...Dajte uvidite da je ova stvar tako važna i tako sudbonosna da treba sazvati čitavo Narodno vijeće, a, naravski, i Hrvatski sabor.“ Stjepan Radić time upozorava na ulogu Hrvatskoga sabora u donošenju takve odluke. Hrvatski sabor jedini ima zakonitost donijeti odluke vezane uz hrvatski narod i državu. Zatim kralj donosi odluku o ujedinjenju Države SHS s Kraljevinom Srbijom u Kraljevinu Srba, Hrvata i Slovenaca. Tu odluku Hrvatski sabor nikada nije odobrio, stoga je ta država stvorena kršeći hrvatska prava i prava hrvatskoga naroda na samoodređenje. Tijekom Drugoga svjetskoga rata Hrvati su unatoč stvaranju samostalne Banovine Hrvatske, stvorili još dvije države, Nezavisnu Državu Hrvatsku i Federalnu Državu Hrvatsku. NDH je bila fašistička i marionetska država, a FDH je stvorena unutar antifašističkog pokreta kao dio nove Jugoslavije. Pobjeda Saveznika u ratu dovesti će do stvaranja Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije unutar koje će biti i Hrvatska. Hrvati odlučuju da ne žele biti u takvoj državi s obzirom na to da je ta država bila komunistička, totalitarna i centralizirana, a ne demokratska i kakva smo mi htjeli da bude.

Na sjednici Hrvatskoga sabora 22. prosinca 1990. godine donesen je Ustav kojim se Hrvatska određuje kao suverena država hrvatskoga naroda, država parlamentarne demokracije. Prema Ustavu provodi se referendum na kojem se 94% hrvatskih građana izjašnjava da je za izlazak iz SFRJ-a. Hrvatski sabor na temelju referenduma i prava naroda na samoodređenje donosi 25. lipnja 1991. godine Ustavnu odluku o suverenosti i samostalnosti Republike Hrvatske i

Deklaraciju o proglašenju suverene i samostalne Republike Hrvatske. Hrvatski sabor donosi odluku koja je ostvarenje našega cilja te ujedno početak našega kao i mojega dugoga, sretnoga života u Republici Hrvatskoj.

Učenica: Leonarda Marodi

Naziv i adresa škole: Osnovna škola Kneževi Vinogradi, Glavna 44, 31 309 Kneževi Vinogradi

Nastavnik – mentor: Vedran Hozjan, prof. geografije i povijesti

Trideset godina hrvatske neovisnosti

Hrvatski sabor najviše je predstavničko tijelo u Republici Hrvatskoj i nositelj zakonodavne vlasti. Drugim riječima, Hrvatski sabor donosi zakone, razmatra sva važna pitanja unutarnje politike te nadzire rad Vlade. Ovlasti Hrvatskog sabora proizlaze iz Ustava kao temeljnoga pravnog državnog akta koji služi kao polazište u donošenju ostalih zakona.¹ Kao takav, Hrvatski sabor imao je ključnu ulogu u stvaranju Republike Hrvatske, proglašivši ju neovisnom i suverenom prije 30 godina.

Prije 30 godina, točnije 19. svibnja 1991. godine, Hrvatski sabor proveo je možda i najvažniji referendum u povijesti svojega djelovanja, na koji se odazvalo čak 83,56 % birača. Na referendumu su bila postavljena dva pitanja:

„1. Republika Hrvatska, kao suverena i samostalna država, koja jamči kulturnu autonomiju i sva građanska prava Srbima i pripadnicima drugih nacionalnosti u Hrvatskoj, može stupiti u savez suverenih država s drugim republikama. ("za" 93,24% glasača)

2. Republika Hrvatska ne ostaje u Jugoslaviji kao jedinstvenoj saveznoj državi. ("za" 92,18% glasača).“²

Budući da pregovori s ostalim jugoslavenskim republikama nisu uspjeli, a građani su u velikom postotku iskazali svoju slobodnu volju, Hrvatski sabor donio je Ustavnu odluku o suverenosti i samostalnosti Republike Hrvatske 25. lipnja 1991. godine. Treba spomenuti i Deklaraciju o proglašenju suverene i samostalne Republike Hrvatske, koja je bila važna prekretnica za daljnji ekonomski, gospodarski i društveni razvoj. Kako bi ova Deklaracija bila proglašena, hrvatski narod morao je proći težak i trnovit put prepun oružanih sukoba između hrvatskih policijskih snaga i srpskih pobunjenika.³ Jedan od takvih sukoba u Borovu Selu u Istočnoj Slavoniji, 2. svibnja 1991. godine, završio je kobno te je 12 hrvatskih policajaca izgubilo život. Nakon donošenja Deklaracije o proglašenju suverene i samostalne Republike Hrvatske, Žarko Domljan, tadašnji predsjednik Hrvatskoga sabora, uskliknuo je: „Rođena je država Hrvatska! Neka joj je sretan i dug život.“ Tim je usklikom ukazao na bit i važnost neovisnosti Lijepa Naše koju su mukotrpnim radom i životnim žrtvama stvorili za sve buduće njezine građane. Usklik je izraz neizmjerne sreće koja je u tome trenutku bila najsnažniji osjećaj među onima koji su dugi niz godina priželjkivali slobodu i bolje dane. Osim toga, usklik je i želja da se ta sreća održi i u budućnosti. Nadalje, Franjo Tuđman, prvi predsjednik Republike

¹ <https://www.sabor.hr/hr/o-saboru/ovlasti>

² <https://www.sabor.hr/hr/o-saboru/povijest-saborovanja/vazni-datumi/25-lipnja-dan-neovisnosti>

³ Povijest Hrvatskoga naroda; Trpimir Macan, Željko Holjevac; Školska knjiga

Hrvatske, 25. lipnja 1991. godine u zgradi Hrvatskog sabora rekao je:

„S neskrivenim zadovoljstvom i ponosom obznanjujemo svim republikama i savezним tijelima SFRJ, objavljujemo cijelom svijetu suverenu volju hrvatskog naroda i svih građana Republike da se današnjim danom Republika Hrvatska proglašuje samostalnom i suverenom državom, te pozivamo sve vlade i parlamente svih država da prihvate i priznaju čin slobodne odluke hrvatskoga naroda, čin slobode kojim još jedan narod hoće postati punopravnim članom međunarodne zajednice slobodnog svijeta.“⁴

Predsjednik Tuđman prenio je u cijeli svijet želju za slobodom i ukazao na snagu hrvatskog naroda koji je odlučio boriti se za samostalnost koju zaslužuje. Mislim da je najvažnija rečenica u govoru bila: „...da se današnjim danom Republika Hrvatska proglašuje samostalnom i suverenom državom“. Taj dio govora njegova je bit i duša jer su naglašene dvije najvažnije riječi za kojima se dugo žudjelo, samostalnost i suverenost. Nakon tri mjeseca odgađanja, 8. listopada 1991. godine Ustavna odluka o suverenosti i samostalnosti Republike Hrvatske stupila je na snagu. Stupanjem Deklaracije o proglašenju suverene i samostalne Republike Hrvatske na snagu, Republika Hrvatska raskinula je sve državno-pravne veze sa svim ostalim republikama tadašnje SFRJ.

⁴ <https://faktograf.hr/2020/05/27/tudmanov-govor-izrecen-25-lipnja-1991-godine-hrt-koristi-u-prilog-pomaknutog-datuma-obiljezavanja-30-svibnja/>

Učenik: Viktor Čandrić Jajaš

Naziv i adresa škole: Osnovna škola Nikola Tesla, Trg Ivana Klobučarića 1,
51 000 Rijeka

Nastavnica – mentorica: mr. sc. Orjana Marušić Štimac, prof. psih.

O Vama

Poštovani predsjedniče Hrvatskoga sabora, poštovane zastupnice i poštovani zastupnici,
„Ja vas volim i s vama se ponosim“ (citat iz govora Vlade Gotovca 1991.). Kaže mi moja mama da je tako počelo davne 1991. godine. Rođen nisam bio. Nisam dijete rata, ali znam mnogo o patnjama i nadanjima svih njih tada. O stvaranju nečeg novog. O demokraciji koja se rađala u praskozorju, dugim danima i tužnim noćima. Svi oni stvorili su moju zemlju, moju domovinu. Dobili smo slobodu. Sloboda jest i Hrvatski sabor. U njemu ste danas vi, ljudi koji stvaraju moju i našu budućnost. Gledam vas često, borite se svaki od vas svojim govorima i svojim prijedlozima. Koristite isto što i ja - pravo na slobodu govora i pravo na osobni stav.

Ja imam svoj stav. Stoga vam želim reći da nakon trideset godina od dana proglašenja neovisnosti Republike Hrvatske, moja zemlja ima svoje dobre i loše strane.

Loša strana naše zemlje je pravosuđe. Postupci pred sudovima traju toliko dugo da građani osjećaju nemoć i beznađe. Kao da pravda za koju su se naši očevi i djedovi borili, ne postoji. I zato vas molim, dajte im je. Smatram da se Republika Hrvatska treba suočiti sa svojom prošlošću, da treba raditi na poboljšanju prijateljskih odnosa s drugim zemljama, jer rat više ne traje. Također vas molim da osvijestite naše građane da koriste ona prava koja su im dana prije trideset godina - da izlaze na izbore. Nažalost, velik broj građana smatra da izbori nisu bitni, teško prihvaćaju odgovornost i prepuštaju odluke drugima. Kao da ne znaju da mogu odlučivati o našem boljem sutra. No dajte da ja vas ne molim. Ja tražim i stvarno se ponekad s nekima od vas ne ponosim. Ponekad od vas očekujem više.

Ja vas ne vidim, ali vas jako dobro čujem, vidim na svoj način. Smatram da ljudi kao što sam ja, a ime mi je Viktor, ne ostvaruju ni ona zajamčena prava. Tražim da mene i sve poput mene podržite u našim zahtjevima ne bi li postali zaista jednakopravni građani ove zemlje. Možete li ove moje riječi pročitati na mojem pismu – Brailleovom pismu? Većina vjerojatno – ne. Jednako je tako i vaše pismo nedostupno meni.

Molim vas, otvorite vaša srca i dušu i ostanite uz nas. Jer ja – sam vi. Ja i moji vršnjaci smo vaša budućnost. Želim da moja domovina bude zemlja sretnih i uspješnih ljudi. Spreman sam za to vrijedno raditi. Čuvati i razvijati teško stečenu samostalnost, u miru, suradnji i jednakosti. Želim zemlju dobro obrazovanih mladih ljudi koji će kao i ja voljeti našu Hrvatsku. Koji će u Hrvatskoj naći radno mjesto i od svoga rada moći živjeti. Podržite nas u našoj želji da Hrvatsku učinimo još boljom.

Poštovani, računam na vas.

„I zato vas volim i s vama se ponosim.“

REPUBLIKA HRVATSKA
Hrvatski sabor

Služba za građane
2021.